Kazanım: Mustafa Kemal'in ve Türk milletinin Sevr Antlaşması'na karşı tepkilerini değerlendirir.

Barış Neden Gecikti?

Önce ateşkes, sonra barış

Savaşlar önce bir **ateşkesle** durur, ardından **barış antlaşmasıyla** resmen biter. I. Dünya Savaşı'ndan sonra toplanan **Paris Barış Konferansı**'nda yenilen devletlerle yapılacak antlaşmaların şartları belirlendi ve **Osmanlı dışındaki** devletlerle antlaşmalar imzalandı. Osmanlı ile barış ise gecikti.

BUNU UNUTMA

Osmanlı Devleti savaştan **Mondros Ateşkes Antlaşması** ile çekilmişti (30 Ekim 1918).

Neden gecikti?

- İtilaf Devletleri Osmanlı topraklarını **paylaşma konusunda anlaşamadı**.
- Türk milleti işgallere karşı **direnişe başladı**.

Neden hızlandı?

- Millî Mücadele'nin büyüyüp teşkilatlanması, **Misakımillî**'nin ilanı ve Ankara'da **meclisin açılması** İtilaf'ı endişelendirdi.
- Amaç: Osmanlı'yı parçalamak ve **Millî Mücadele'yi yok etmek**.

Tarih (1920)	Sevr'e giden yol
18-26 Nisan	İngiltere, Fransa ve İtalya, İtalya'nın **San Remo** kentinde toplandı; antlaşmanın esaslarını **Osmanlı'nın görüşünü almadan** belirledi.
Mayıs	Taslak, Paris'e çağrılan **Tevfik Paşa** başkanlığındaki Osmanlı heyetine bildirildi. Tevfik Paşa, bağımsızlık, hükümranlık hakları ve ülke bütünlüğüyle bağdaşmayan bu şartların **kabul edilemeyeceğini** hükûmete bildirdi. Taslak basına yansıyınca **21 Mayıs**'ta İstanbul'da büyük bir protesto mitingi yapıldı.
22 Haziran	Şartları zorla kabul ettirmek için İngiliz desteğindeki **Yunan ordusu Milne Hattı'ndan genel saldırıya** geçti; Nazilli, Balıkesir, Bursa, İzmit, Uşak, Alaşehir ve Edirne'yi işgal etti. İngilizler Mudanya ve Bandırma'ya asker çıkardı.
Temmuz	Mebusan Meclisi kapalı olduğu için padişah **Vahdettin** ve sadrazam **Damat Ferit**'in de katıldığı **Saltanat Şûrası** toplandı. Topçu Feriki **Rıza Paşa dışındaki** bütün üyeler antlaşmanın kabulüne karar verdi.
10 Ağustos	**Hâdi Paşa, Rıza Tevfik ve Reşat Halis**'ten oluşan heyet Paris yakınlarındaki **Sevr**'de antlaşmayı imzaladı.

DİKKAT!

Saltanat Şûrası: Meclis kapalıyken hükûmet yanlısı devlet adamlarından oluşturulan danışma kurulu. Halkın seçtiği bir meclis **değildir**.

Kim imzaladı, kim reddetti?

San Remo taslağını Paris'te gören **Tevfik Paşa** onaylamadı. Antlaşmayı **Saltanat Şûrası** kabul etti, **Hâdi Paşa**, **Rıza Tevfik** ve **Reşat Halis** imzaladı. Şûrada karşı oy veren tek kişi **Rıza Paşa** oldu.

Kavramlar: Milne Hattı: İtilaf Devletlerinin Batı Anadolu'da Yunan işgal bölgesinin sınırı olarak çizdiği hat. **Nüfuz bölgesi:** Bir devletin ekonomik ve siyasi denetimine bırakılan bölge. **Hükümranlık hakkı:** Bir devletin kendi topraklarını başka bir gücün etkisi olmadan yönetme hakkı.

Sevr'in Maddeleri

Sevr'de imza masası (temsilî)

10 Ağustos 1920: 433 madde

Sevr Antlaşması **433 maddeden** oluşur ve son derece ağır şartlar taşır. Osmanlı Devleti'ne Anadolu'nun ortasında **küçük bir toprak parçası** bırakılır, geri kalan topraklar paylaşılır. Antlaşma Türk milletinin **bağımsızlığını** ve **egemenlik haklarını** tamamen ortadan kaldırmayı amaçlar. Osmanlı Devleti'nin imzaladığı **son antlaşmadır**.

Alan	Sevr Antlaşması'nın maddeleri
Yunanistan	Batı Anadolu (İzmir ve çevresi), **Doğu Trakya** (Midye-Büyükçekmece hattının batısı), **İmroz ve Bozcaada** ile Ege Denizi'ndeki adalar Yunanistan'a verilecek.
İtalya	**Antalya ve Konya** yöresi ile Aydın'daki **Çine Çayı**'ndan itibaren güneydeki Batı Anadolu toprakları (İç Batı Anadolu) ve **Rodos ile On İki Ada** İtalya'ya bırakılacak.
Fransa	**Antep, Urfa, Mardin ve Suriye** Fransa'ya verilecek; **Adana'dan Kayseri, Malatya ve Sivas**'a uzanan bölge Fransız nüfuz (denetim) bölgesi olacak.
İngiltere	**Irak (Musul dâhil), Ürdün** ve Arap toprakları İngiltere'ye bırakılacak; buralarda İngiliz manda yönetimi kurulacak.
Doğu Anadolu	Bir **Ermeni devleti** kurulacak. Kürtlerin yaşadığı bölgeye önce **yerel özerklik** verilecek; halkın çoğunluğu isterse ve Milletler Cemiyeti uygun görürse **bağımsızlık** tanınabilecek.
İstanbul	Osmanlı'nın başkenti olarak kalacak; ancak barış şartlarına ve **azınlık haklarına uyulmazsa** Türklerden alınacak.
Boğazlar	Savaşta ve barışta **bütün devletlerin gemilerine açık** olacak; ayrı bayrağı ve bütçesi olan, **Türk üyesi bulunmayan** uluslararası bir **Boğazlar Komisyonu** yönetecek.
Azınlıklar	Din, dil, mezhep özgürlüğü ve **her derecede okul açma** hakkı; azınlık hakları **genişletilecek**, İtilaf Devletleri sürekli denetleyecek.

Askerî maddeler

- **Zorunlu askerlik kalkacak**; ordu gönüllülerden oluşacak.
- Ordu, jandarma dâhil **50.700** kişiyi geçmeyecek.
- Orduda **tank ve uçak** olmayacak; makineli tüfek ve top yalnız antlaşmanın izin verdiği **sınırlı sayıda** bulunabilecek.
- Deniz kuvveti **13 gemiyi** geçmeyecek.

Ekonomik maddeler

- **Kapitülasyonlar** genişletilerek **bütün devletlere** uygulanacak.
- Osmanlı maliyesi ve bütçesi İtilaf'ın kuracağı bir **mali komisyonun** denetiminde olacak.
- Osmanlı **savaş tazminatı** ödeyecek.
- Ülkeden ayrılan Hristiyan azınlıklar dönebilecek, **zararlarını Osmanlı** ödeyecek.

Kültürel madde: Arkeolojik **kazı izni** yalnız deneyimli kişilere verilecek; İstanbul Hükûmeti geçerli bir sebep olmadan hiçbir milletin bilginlerini kazı yapmaktan yoksun bırakamayacak. Böylece Anadolu'nun tarihî zenginlikleri de yabancılara açıldı.

A+ LGS'DE ÇIKABİLİR

Sevr'in maddeleri Türk milletinin **siyasi, askerî, ekonomik ve kültürel bağımsızlığını** yok eder.

Kazanım: Mustafa Kemal'in ve Türk milletinin Sevr Antlaşması'na karşı tepkilerini değerlendirir.

Ölü Doğan Bir Antlaşma

Neden geçersiz?

Osmanlı anayasası **Kanun-ı Esasi**'ye göre bir antlaşmanın geçerli olması için **Mebusan Meclisi**'nin onaylaması gerekir. Mebusan Meclisi ise İtilaf Devletleri tarafından **dağıtılmıştı**. Antlaşmayı meclis değil, **Saltanat Şûrası** kabul etti. Damat Ferit'in yerine kurulan **Tevfik Paşa Hükûmeti** de antlaşmayı **onaylamadı**. Bu yüzden Sevr **hukuken geçersizdir**; hiçbir zaman uygulanamadı ve **"ölü doğmuş bir antlaşma"** olarak kaldı.

A+ LGS'DE ÇIKABİLİR

Sevr'in **yürürlüğe girmemesinin** hukuki nedeni **Mebusan Meclisi'nin onayından geçmemesi**; asıl nedeni ise Türk milletinin **Millî Mücadele'yi kazanmasıdır**.

İstanbul'da protesto mitingi (temsilî)

Sevr'e tepkiler

- **BMM**, **19 Ağustos 1920**'de Sevr'i imzalayanları ve onaylayanları **vatan haini** ilan etti; antlaşmayı tanımadığını dünyaya duyurdu.
- **Mustafa Kemal**, siyasi, adli, iktisadi ve mali bağımsızlığımızı yok eden Sevr'in **"bizce mevcut olmadığını"** açıkladı.
- **Türk milleti** umutsuzluğa düşmedi; **direnme gücü ve bağımsızlık isteği** daha da arttı. İstanbul'da da sert tepki gösterildi; Damat Ferit istifa etti.
- Mecliste Antalya Mebusu **Rasih Efendi**, şanlı bir tarihi olan bu milletin böyle dar bir alana hapsedilmeyi asla kabul etmeyeceğini söyledi.

BUNU UNUTMA

Mustafa Kemal Sevr'i Türk milleti için **"uğursuz bir idam kararnamesi"** olarak nitelendirdi.

Konu	Misakımillî	Sevr
Sınırlar	Mondros'ta işgal edilmemiş topraklar bölünemez.	Anadolu'da küçük bir toprak; gerisi paylaşılır.
Boğazlar	Güvenlik sağlanınca **ortak kararla** açılır.	**Türk üyesiz** uluslararası komisyon yönetir.
Kapitülasyon	**Kaldırılacak.**	**Genişletilip** bütün devletlere verilecek.
Azınlıklar	Komşu ülkelerdeki Müslümanlarla **karşılıklılık**	**Çok geniş** haklar, İtilaf denetimi
Doğu	Kars, Ardahan, Batum'da **halk oylaması**	**Ermeni devleti**; Kürt bölgesine özerklik
Arap toprakları	Geleceğini **halk oylaması** belirler.	İngiliz ve Fransız **yönetimine** bırakılır.

Sevr'den çıkarılacak dersler

- Sevr, **Misakımillî'ye tamamen aykırıdır**; bu yüzden Ankara onu asla kabul etmedi.
- İtilaf Devletlerinin asıl amacının **Türk vatanını parçalamak** olduğu açıkça görüldü.
- Sevr, Türk halkının **millî bilincinin uyanmasında** etkili oldu; millet işgalcileri yurttan atarak antlaşmanın uygulanmasını engelledi.

A+ LGS'DE ÇIKABİLİR

Sevr'e karşı tavır, Türk milletinin **tam bağımsızlıktan** ve **vatan bütünlüğünden** taviz vermeyeceğini gösterir.

Haritada Sevr Antlaşması

Haritayı okuyalım

- Anadolu ve Trakya; **İngiltere, Fransa, İtalya, Yunanistan** ve kurulacak **Ermeni devleti** arasında paylaşıldı.
- **Boğazlar** uluslararası bir komisyonun yönetimine bırakıldı.
- Osmanlı'ya **Orta ve Kuzey Anadolu'da** küçük bir alan kaldı.

A+ LGS'DE ÇIKABİLİR

Sevr, **Mebusan Meclisi onaylamadığı** için hukuken geçersizdir; Millî Mücadele'nin zaferiyle ortadan kalktı.

Tekrar edelim

Kim?	Sevr'e tepkisi
TBMM	Antlaşmayı tanımadı; imzalayanları ve onaylayanları **vatan haini** ilan etti.
Türk halkı	Tepki gösterdi; Millî Mücadele'ye katılım ve destek arttı.
İstanbul Hükûmeti	Saltanat Şûrası kararıyla antlaşmayı imzalattı; yerine gelen **Tevfik Paşa Hükûmeti** onaylamadı.
Mustafa Kemal	Sevr'i **"uğursuz bir idam kararnamesi"** saydı, **"bizce mevcut değildir"** dedi.
İtilaf Devletleri	Şartları zorla kabul ettirmek için **Yunan ordusunu** Milne Hattı'ndan genel saldırıya geçirdi (22 Haziran 1920).
Hukuki durum	Osmanlı Mebusan Meclisi kapalı olduğu için onaylanmadı; bu yüzden **hukuken geçersizdir**.

Sevr neden uygulanamadı?

- TBMM ve Türk milleti antlaşmayı tanımadı.
- Millî Mücadele askerî zaferle sonuçlandı.
- Mebusan Meclisi onaylamadı; hukuken geçersiz kaldı.
- İtilaf devletleri arasında çıkar çatışması çıktı.

Kazanım: Mustafa Kemal'in ve Türk milletinin Sevr Antlaşması'na karşı tepkilerini değerlendirir.

Kendimi Deniyorum

A. Doğru mu, yanlış mı?

Cümle doğruysa "D", yanlışsa "Y" yazınız.

☐ 1. Sevr Antlaşması Mebusan Meclisi tarafından onaylanmıştır.
☐ 2. San Remo Konferansı'nda Osmanlı'nın görüşü alınmamıştır.
☐ 3. Saltanat Şûrası, halkın seçtiği bir meclistir.
☐ 4. Sevr'e göre Boğazlar komisyonunda Türk üye bulunmayacaktı.
☐ 5. Sevr'e göre kapitülasyonlar bütün devletlere uygulanacaktı.

B. Eşleştirelim

Kavramın harfini ilgili açıklamanın başındaki kutuya yazınız.

A) Saltanat Şûrası	☐	Antlaşmanın esaslarının belirlendiği konferans
B) Rıza Paşa	☐	Yunan genel saldırısının başladığı hat
C) San Remo	☐	Şûrada antlaşmaya karşı oy veren tek kişi
D) Milne Hattı	☐	Sevr'i onaylamayan Osmanlı hükûmeti başkanı
E) Tevfik Paşa	☐	Sevr'i kabul eden kurul

C. Boşlukları dolduralım

Kelimeler: **50.700** | **19 Ağustos 1920** | **Hâdi Paşa** | **433**

1. Sevr Antlaşması ..... maddeden oluşur.
2. Sevr'e göre Osmanlı ordusu ..... kişiyi geçmeyecekti.
3. BMM, ... tarihinde Sevr'i imzalayanları vatan haini ilan etti.
4. Sevr'i imzalayan heyette ..... vardı.

D. Bilgimi yazıyorum

1. İtilaf Devletlerinin Osmanlı ile barış yapmayı geciktirmesinin iki nedenini yazınız.

2. Sevr Antlaşması'nın hukuken geçersiz olmasının nedeni nedir?

3. Sevr'in askerî maddelerinden ikisini yazınız.

4. Sevr ile Misakımillî'yi kapitülasyonlar bakımından karşılaştırınız.

Bu konunun şarkısını Onur Akmeşe YouTube kanalından dinlemeyi unutmayın!